

Народна лялька-мотанка - оберіг наших душ.

Мета проекту - відродження, збереження і розвиток українських та місцевих народних традицій виготовлення іграшок, формування інтересу до народної іграшки, шанобливого ставлення до її творців.

Завдання:

- розкриття соціокультурного та навчально-методичного потенціалу народної іграшки в процесі формування особистості дитини;
- підтримка художньо-творчої діяльності майстрів народної іграшки та популяризація народних ремесел серед молоді;
- підготовка та поширення інформації про народні іграшки на теренах України, як один із феноменів культурної спадщини.

- ◎ «Знати міф — значить наблизитись до таємниці походження всіх речей. Інакше кажучи, людина дізнається не лише про те, яким чином усе виникло, але також і про те, яким чином виявити це і відтворити, коли все зникне».
- ◎ Мірча Еліаде (Mircea Eliade)

З ІСТОРІЇ ПИТАННЯ

- ◎ Повертаючись до власних коренів, які здійснювалися за прадавніх часів нашими предками, відтворюючи Ляльку-мотанку, можна поринути у цікаву подорож минулого українського народу.
- ◎ Найдавніші прототипи іграшок знайдено в Україні під час археологічних розкопок поблизу м. Мізина на Чернігівщині. Палеологічні скульптурки жінок, тварин, птахів, вирізані із бивня мамонта і оздоблені геометричним орнаментом, вчені відносять до періоду, що існував понад 20 тис.р.тому.
- ◎ Ляльки були знайдені в різних куточках планети: такі пам'ятки є в американській, африканській культурах в похованнях народів Кавказу. Вони відображали світ того народу до якого належали. Змінюється також матеріал. Скажімо, африканська лялька є кам'яною, ляльки Давнього Єгипту зроблені з дерева. Українська ж лялька-мотанка була не просто іграшкою, а й оберегом, символізувала неперервний зв'язок між поколіннями. Вона створювалась шляхом намотування-накручування-зав'язування тканини і ниток.

КОСМОГОНІЧНІ МОДЕЛІ ТРИПІЛЬСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Трипільці започаткували для нащадків природні космогонічні моделі та світоглядні основи. Перше і мабуть головне місце в пантеоні Богів трипільців належить Великій Богині-Матері — жіночому началу.

СТАТУЕТКА З ВРІЗНИМ ОРНАМЕНТОМ.
ГЛИНА, АНГОб.
ПОС. БЕРЕЗІВКА
КІРОВОГРАДЩИНА.
IV ТИС. ДО Н.Е.

Одним з найдавніших образів в українській народній культурі є Берегиня. Це символ життя і родючості, Матері всього сущого, яка дає життя і оберігає. Це очевидне продовження і розвиток традиції прадавнього культу Великої Богині матері-прародительки.

Трипільська культура залишила величезну кількість жіночих статуеток, які мали, очевидно, культове значення і були уособленням плодючості і врожайності, на що вказує наявність у глині, з якої їх виготовлено, домішок зерен злаків або крупно змеленого борошна.

ЖІНОЧА СТАТУЕТКА "ОРАНТА". ТРИПІЛЬСЬКА КУЛЬТУРА (КІН. IV ТИС. ДО Н.Е.)

Знаменита знахідка Трипільської культури з села Кошилівці (на Тернопільщині) - голова бика, на лобовій поверхні якого наколами відтворено силует жінки з піднятими догори руками, тобто в позі, що нагадує зображення богоматері Оранти.

Російський академік Борис Рибakov указує на те, що «трипільські статуетки юних матерів були, очевидно, одними з ранніх попередниць християнської Богородиці». Від жіночих фігурок трипільської доби до Оранти - Матері Божої на «непорушній стіні» у Софійському соборі в Києві - такою є еволюція образу берегині в українському народному мистецтві.

Берегиня - захисниця людей від усякого зла, добра «хатня» богиня, що оберігала оселю, малих дітей, добробут сім'ї. Зображення Берегині - стилізованої жіночої фігурки з піднесеними для благословіння руками - і сьогодні можна зустріти на українських вишиванках і писанках. Схематичне зображення Берегині трансформувалося в малюнок тризуба

БРЯЗКАЛЬЦЕ З ЖИТЛА ПОСЕЛЕННЯ КЛІЩІВ НА ВІННИЧЧИНІ.

Матеріали з розкопок трипільських пам'яток свідчать, що ще на етапі раннього Трипілля населення приділяло значну увагу вихованню дитини. На поселення Лука-Врублівецька знайдено брязкальце , виготовлене з глини. Всередині брязкальця знаходилось 12 мініатюрних глиняних кульок.

ДИТЯЧІ ІГРАШКИ З ПОСЕЛЕННЯ КЛІЩІВ НА ВІННИЧЧИНІ.

Крім брязкалець, майже на всіх трипільських поселеннях трапляються мініатюрні невеликі посудини, вони імітують столову кераміку. Їхнє практичне застосування, особливо посудинок, можливе лише в ритуальних або виховних цілях, в першу чергу для виховання дітей.

ЛЯЛЬКА-МОТАНКА ЯК ЛЯЛЬКА, ОБЕРІГ, ПОДАРУНОК

- Якщо діти трипільської цивілізації мали іграшковий посуд то обов'язково мали бути ляльки і дитячі ігри такі як „дочки-матері”. Бо дитина сучасного світу чи минулого завжди повторює навколо себе дорослий світ.

- Лялька-мотанка є архетипом, адже із часу виникнення й до сьогодення зберегла багато значень. Лялька мотанка робиться шляхом намотування ниток, вплітаючи сухі трави, квіти, зерна. Вона схожа на свою сестру, яка робилася з глини і в неї також додавали зерно, борошно або злаки. Трипільці вирощували льон, коноплі й було розвинене ткацтво. І до цих пір вважають що лялька зроблена з ниток льону або коноплі має сакральне значення.

- В основі своєї голови лялька має трипільську скручену сваргу а також спіральну форму коловорот (трипільський знак). Світобачення наших пращурів пронизане прагненням до творчості, ладуванням навколишнього простору з допомогою універсальної символіки круговороту Всесвіту (концентричні кола в орнаментиці тарілок, кругове планування поселень)

- Ще в 19-ому столітті в приданому дівчини в Україні обов'язково були присутні ляльки-мотанки, що, як давні божества, піклуються про добробут сім'ї. Лялька-мотанка здавна була оберегом в українській родині.

ЛЯЛЬКА-МОТАНКА ЯК ЛЯЛЬКА, ОБЕРІГ, ПОДАРУНОК

Кожна мати робила для своєї дитини ляльку, щоб та гралась. Вважають, що лялька є посередником між живими й тими, кого на цьому світі вже чи ще немає. Обличчя як такого у ляльки немає. Вважається, що лялька-мотанка повинна бути безлика, а та, яка служить берегинею - з хрестом замість обличчя. Тож можна припустити, що лялька-мотанка не має очей, бо, згідно із давньою архайчною традицією, у них може влетіти дух живої істоти.

Подаровану ляльку молода жінка зберігала аж до появи первістка. Таку ляльку клали до колиски перед тим, як покласти туди дитятко. Також міфічна лялька-мотанка вважалась втіленням душі предків, заступницею проти злих чар.

Іграшки з різних місцевостей України мали свій неповторний орнамент, вбрання: київський, волинський, буковинський, подільський, черкаський... Залежно від події робили різні ляльки великі та малі, для шлюбу, до народження дитинки, якщо ж їх робили діти, вони часто робили собі подружку і порадицю. Під час народних гулянь, як символ зими, солом'яну лялю спляють наприкінці Масниці, із лялькою Мареною забавляються на Івана Купала а також вона робилася на Колодія. Ще у дохристиянські часи мотанка була посередником, оберегом між поколіннями тих, хто відійшов у вічність і ще ненародженими людьми...

ЛЯЛЬКА-МОТАНКА ЯК ЛЯЛЬКА, ОБЕРІГ, ПОДАРУНОК

- Міфологія, на відміну від історії, є універсальною формою моделювання світу. Трипільці започаткували для нащадків не тільки місця поселень, але й природні космогонічні моделі. Ці моделі матеріалізовані в розписах керамічних виробів, побудові селищ а також звичайної іграшки ляльки-мотанки.

- Українська Лялька-мотанка розвиває духовний світ і пробуджує відчуття рідного коріння. Вона завжди була пов'язана з сімейними традиціями, працею і діяльністю дорослих, оточена дитячою турботою і увагою.

ЛЯЛЬКА-МОТАНКА ЯК ЛЯЛЬКА, ОБЕРІГ, ПОДАРУНОК

- Отже, ми знаємо що перша лялька-мотанка була виготовлена більше 5 тисяч років тому. Такі ляльки можна знайти в будь-якій країні. Це була не просто іграшка. Вважалося, що вона захищала людину від неприємностей і бід. Ляльку часто використовували у ритуалах. При виготовленні ритуальної ляльки в неї вплітали все те, від чого людина хотіла позбутися (біди, хвороби), і спалювали на вогнищі, або топили у воді.

ЛЯЛЬКА-МОТАНКА ЯК ЛЯЛЬКА, ОБЕРІГ, ПОДАРУНОК

У будь-якому селянському будинку можна було бачити ляльок. Вони виконували різні функції - охороняли житло, дітей, сон, берегли господарство. Діти любили ними гратися.

Ця лялька відрізняється від звичайної іграшки відсутністю особи. За старовинним повір'ям через особу в ляльку вселяється душа. А душа буває доброю чи злою. Засобами для виготовлення служать натуральні матеріали (сіно, солома, дерево, трави, сухе листя, насіння, зерно). Прикрашали мотанку народними орнаментами і вишивкою.

Народ вірив, що в мотанки знаходиться дух предків і вона могла передавати досвід з покоління в покоління. Українці вважали, що цей символ приносить їм багатство і успіх.

Секрети виготовлення ляльок передавалися в родині від матері до дочки. Коли дівчина виходила заміж, мати дарувала їй ляльку-мотанку, як оберіг для нового будинку. Хворій дитині давали пограти з лялькою. Після чого її знищували. У народі вірили, що вона вбере в себе його недугу. Коли дитина виростала, її місце в колисці займала лялька. Вона охороняла це місце від нечистої сили до народження наступної дитини.

На Різдво виготовляли спеціальні ляльки із зерна. Вони символізували добрий урожай. Існувало три типи ляльок-мотанок: немовля, баба-берегиня, наречена.

При народженні дитини українці виготовляли ляльку-немовляти. Лялька виконана у вигляді немовляти в пелюшках. Її клали в ліжко поруч з дитиною для охорони його сну і здоров'я.

Баба-берегиня допомагала оберігати достаток сім'ї. В середину ляльки вкладали монети, зерно, вовну для збереження домашнього тепла і отримання хорошої вовни від овець і грошового достатку.

Лялька-наречена захищала дівчат від порчі і підтримувала їх. Цю ляльку гарно одягали і прикрашали, так як вона символізувала придане нареченої і привертала багатого нареченого.

ЛЯЛЬКА-МОТАНКА ЯК ЛЯЛЬКА, ОБЕРІГ, ПОДАРУНОК

○ Лялька повинна бути одягнена у світлу вишиту сорочечку, під'юпник і запаску. Всі елементи одягу є оберегами: спідниця символізує землю, сорочка позначає три часи - минулий, теперішній і майбутній; обов'язковими атрибутами є вишиванка та намисто, які уособлюють достаток. Також повинен бути головний убір - очіпок, стрічка чи хустка - що символізує зв'язок з небом.

ФЕСТИВАЛЬ ЕТНО-ЛЯЛЬКИ У ЛЬВОВІ

20 КВІТНЯ 2011

З усієї України привезли їх більше 500, а королева фестивалю - лялька-мотанка. Тут вони і трав'яні, і матерчаті, і солом'яні, і кукурудзяні. Виставляють і сучасні авторські ляльки в народному вбранні. Розмір теж на будь-який смак: від півметрових до таких, що і в сірникову коробку сховаються.

У Львові встановлено новий рекорд України. Тут створили найбільшу в Україні ляльку-мотанку. Триметрову рекордсменку встановили у середмісті.

Вона стала символом першого фестивалю етноляльки. Створили ляльку-велетня кілька майстринь. На вбрання пішло понад 10 метрів домотканого полотна з льону. Сукня виконана у білому, сірому та вишневому кольорах. А для наповнення ляльки використали сіно із різними травами. Це вже друга велетенська мотанка на Україні. До цього найбільшою вважалася Черкаська.

ЛЯЛКА-МОТАНКА-”БЕРЕГИНЯ”

ХАРАКТЕРИСТИКА ДАННОЇ ЛЯЛЬКИ-МОТАНКИ

- Данна лялька-мотатка, була виконана мною на основі опрацьованого матеріалу стосовно історичного минулого укаїнської іграшки, зокрема ляльки-мотанки. Лялька повинна бути одягнена у світлу вишиту сорочечку, під'юпник (або нижня спідничка т.з. галька) і запаску . Також повинен бути головний убір - очіпок, стрічка чи хустка - що символізує зв'язок з небом. Символічним є те, що лялька-мотанка не шиється, а робиться лише за допомогою ниток, стрічок, шляхом намотування. Дотримуючись найкращих традицій виготовлення найдавніших народних іграшок я створила власну ляльку яка є символом матері прародительниці, символом мудрості, берегинею роду Під час роботи я використовувала матеріали які можна знайти у скринці кожної господині: це полотно різної щільності, мереживо, намисто, кольорові нитки, картон. Хочеться відмітити, що усі елементи вбрання виконані відповідно традиціям українського костюму кінця 19 поч. 20 ст.
- Лялька-мотанка не випадково не має обличчя. Наші предки вважали, що лялька з вираженими рисами обличчя- може прив'язувати до себе душу того, хто нею грається. Вона має бути безлика, або на личку –хрест-солярний знак, знак сонця, знак добробуту, знак добрих намірів та побажань, оберіг.
- Кожна нитка того чи іншого кольору в солярному хресті має певне значення і побажання: червона-символ життя, кохання, життєдайної енергії жовта- символ Божої любові та благодаті, синя-символ творчості та самореалізації ,фіолетовий- символ мудрості, терпіння та виваженості.
- Для наповнення голови ляльки я використала-зерно, як знак достатку, родючості, благополуччя. В основі тулуба використані цубка тканина і саго (рослина, яку викор.для плетення віника) , для стійкості фігури низ ляльки зміцнено картоном.

Одяг ляльки-мотанки складається з: сорочки, спідньої спідниці, запаски, пояса, очіпка та намітки. Характер вбрання відноситься до святкового або вихідного його елементи оздоблені ручною вишивкою-техніками: занизування, пряма гладь, лічильна гладь.

Детальніше про головний убір-це очіпок і намітка або серпанок.

Очіпок міг носитися як самостійний головний убір, або вдягався під хустину чи намітку, тим сами утримував і приховував волосся жінки.

Намітка-укр.старовинний плат-рушник, яким жінки завивали голову. На Поліссі й у Карпатах ходили в ній до середини 20ст. Намітку не носили вдома, а тільки виходячи *на люди*: до церкви, на свята й на ярмарок, на веслля, хрестини, поминки, похпрони. Жінки дітородного віку носили білі намітки. Літні-сірі, жовті й брунатні, чорні-якщо Були в жалобі.

Намітка свідчила, що жінка заміжня. Перший раз вона вдягала намітку на весіллі. Молодій завивала голову після вінчання хрещена мати або спеціальні «баби-закосяни». На материну весільну намітку баба-повитуха приймала новонароджену дівчинку — щоб була доброю господинею і щоб її вік був довгий. Зберігали таку намітку все життя. Жінці після смерті її клали в труну або пов'язували на могильний хрест. Наміткою нібито можна було розігнати хмари й відвести від села бурю. Головний убір жінки вважався найважливішою частиною її вбрання, тому способи, у які хустки чи намітки зав'язувалися, дуже різноманітні і складні.

Дитина-немовля виконана з бавовняного полотна тією ж технікою, що і лялька.

Лялька з діточками нагадує іконописний образ Богородиці. Її дарують новоствореним сім'ям.

Або дарують таку мотанку перед весіллям, благословляючи таким чином молодих на щасливе життя з побажанням, щоб в них народилося багато діточок.

Це могутній оберіг – майбутнім мамам, мамам з маленькими дітками.

Це справжня БЕРЕГІНЯ...

ТЕМА: Лялька - мотанка – саморобна дитяча народна іграшка.

Лялька – берегиня.

МЕТА:

- навчити конкретним трудовим навикам при роботі з тканиною, нитками, на прикладі виготовлення лялкі – мотанки;
- познайомити з історією появи народної ляльки, з обрядами і традиціями, пов'язаними з виготовленням ляльок;
- прищепити інтерес до культури своєї Батьківщини, до витоків народної творчості;
- розвивати образне мислення, творчі здібності.

УСТАТКУВАННЯ:

зразки виробів, ілюстрації; фотографії національних костюмів, карти інструкцій по виготовленню ляльки.

ІНСТРУМЕНТИ І МАТЕРІАЛИ:

кляпті тканини, нитки різного кольору, мереживо, тасьма, бісер для прикраси, ножиці.

ТИП ЗАНЯТТЯ: комбінований

ХІД ЗАНЯТТЯ:

- **Організаційний момент**
Перевірка готовності учнів до учбового заняття.
- **Актуалізація опорних знань:**
- Як ви думаєте, що позначає слово «лялька»?
- Як ви розумієте його значення?
- Який образ виникає у вас в свідомості при слові «лялька»?
- Відповідають учні.
- **Вивчення нового матеріалу**

Все, що відбувалося навколо первісної людини, було незрозумілим, страшним і лякаючим для нього. З неба лилася вода, стрілами падав вогонь (дощ і блискавка). Вода змивала і відносила житла, людей, посіви. Блискавки вбивали людей і худобу, підпалювали удома. Сонце те ж не завжди було ласкавим до людини і землі. Були часи, коли воно спалювало все засіяне, позбавляючи людей урожаю. Вітер виривав з корінням дерева, руйнував житла. І людина задавалася питанням: "А хто все це робить"? І знайшовши для себе відповідь: "Звичайно, це були вищі і могутніші істоти - боги". І ось люди подумали, а що коли створити зображення богів і дати їм імена? Тоді можна буде знати, у кого просити допомоги і захисту, кому поклонятися. Так з'явилися боги: Сварог (вогонь), Дажьбог (сонце), Макошь (вода, земля,

сімейного вогнища і рукоділля), Перун (грим і блискавки), Стрибог (вітер) та інші. Найчастіше зображали богів у вигляді людських фігур.

Напевно, це і були найперші ляльки в історії людства! Люди вірили їм, поклонялися, сподівалися на їх захист. Так перші ляльки полегшили життя стародавніх людей.

Коли люди просили про щось богів, то вони обов'язково приносили їм жертву. В давнину це були людські жертвоприношення. Але одного разу комусь прийшла в голову думка запропонувати в жертву замість живої людини - ляльку. Узяли поліно, обрядили його в хустку і сарафан і принесли в жертву богам. Боги жертву прийняли. Так лялька-поліно врятувала життя людини.

Поступово обряди жертвоприношення перетворилися на справжні свята. Різним богам почали приносити в жертву різних ляльок-чучел, у яких були свої імена: Кострома, Моренна, Купало, Яріло і так далі Наряджених ляльок з піснями носили на руках, водили хороводи навколо них, затівали ігри, а потім "віддавали" богам - топили в річці, спалювали на вогнищі, розкидали по полях, а замість просили здоров'я, урожаю, любові.

З глибини століть прийшли до нас традиції виготовлення ляльок з латочок тканини. Іграшки надавалося магічне значення. Саморобні ганчіркові ляльки робили безликими: обличчя замінював узор у вигляді хреста, ромба, квадрата. По старовинних повір'ям, лялька з обличчям як би дивилася в душу і могла нашкодити дитині, його наврочити.

Тому, безлика лялька була одночасно і оберігом.

Ганчіркових ляльок починали «вертіти» з п'яти років. Такі ляльки були в будь-якій селянській сім'ї, в деяких будинках їх налічувалося до сотні. Ляльки робили з великим старанням, оскільки по ній судили про смак і майстерність господині. Кукла-оберег зображала людину, вона була партнером в грі, учила розуміти внутрішній світ людини.

На виготовлення цих ляльок йшли в основному підручні матеріали.

- А які?

Відповіді учнів.

Вчитель: Цілком вірно.

Для костюма ляльки понад усе підходять бавовняні і льняні тканини. Бажано використовувати ситець, льон, сатин дрібних забарвлень. Ці тканини зручні в розкрої, не тягнуться, легко склеюються і зшиваються.

Показ зразків тканин

Сучасній, а особливо міській, людині складно представити побут і традиції українського села. З одного боку, він був заповнений важкою фізичною працею, а з іншої - загальновідомі веселі сільські свята, які були приурочені до церковних дат. У народній свідомості

уживалися християнські свята, а також стародавні язичницькі прикмети і обряди. Сільські свята були різноманітні і численні, вони супроводилися різноманітною символікою і ритуальними предметами. Не останнє місце серед них займала і лялька. Вона була найзрозумілішим і доступнішим посередником між людиною і невідомими силами природи. Вважалося, що чим стародавніший спосіб виготовлення ляльки, тим дієвіша її роль в здійсненні обряду.

За визначенням В. Даля « Лялька – зроблена з ганчір'я, шкіри, битого паперу, дерева і ін. подібність людини, а іноді і тварини».

Лялька не народжується сама: створює її чоловік. Будучи частиною культури, лялька зберігає в своєму образі риси народу, що створює її.

Шили лялькові плаття не просто так, а з сенсом. Тобто наряд ляльки мав не тільки естетичне, декоративне значення, але і глибоке духовне коріння. Саме у ляльковому платті простежуються стародавні форми українського одягу. Весь одяг жінка споконвіку робила сама.

Показ ілюстрацій.

У наряді будь-якої ляльки був завжди присутній червоний колір і вишивка. А як ви думаєте чому?

Відповіді учнів.

Це колір сонця, тепла, здоров'я, радості. За старих часів вважали, що вони оберігають від пристріту і травм. Узор вишивки теж був не випадковий, кожен малюнок вишивки мав своє значення.

Показ ілюстрацій.

Обов'язковою приналежністю будь-якого костюма був пояс. Він був і оберегом і мав практичне призначення. Пояс був межею, що оберігала тіло людини від злих сил. Так само пояс підв'язував фартух, за нього підтягали сорочки, під нього підтикали плахту, він підтримував шаравари, до поясу кріпилися ключі, гаманці і так далі

Показ ілюстрацій.

- **Практична робота**

Найулюбленішою і пам'ятнішою завжди була і буде тільки та лялька, яка зроблена своїми руками, в яку ви вклали частинку своєї душі. У ній є щось таке, від чого стає теплішим на серці. Як ви думаєте, чи відрізняється сучасна лялька від рукотворної? Якщо "так", то чим?

Відповіді учнів

Вчитель: У Україні, ще в початку 20 сторіч дівчини, готуючи скриню з весільним приданим, разом з рушниками і сорочками, клали туди своїх ляльок. Кожна дівчина робила мотану ляльку, яку забирала з собою в нову сім'ю. Причому в сім'ї чоловіка і дозволялося молодій дружині, поки у молодожона немає дітей, гратися лялькою, і чим більше, вважалося, вона грається лялькою, то швидше стане матерью, і тим

- здоровіше будуть діти. А коли народжувалася дитина, то молода мати клала своїх ляльок до дитячої колиски, щоб оберігали дитяти від хвороб і поганих очей, а коли дитина піростала, то ляльки віддавалася йому для гри.
- З давніх часів в українських сім'ях молода мати, що чекала дитину, робила ляльку-мотанку, «Пеленашку» яка втілювала собою майбутнє дитя. Перш ніж покласти в колиску новонароджену дитину, туди клали цю ляльку, і вона ставала оберігом дитини, її захисницею, символом зв'язку дитини зі своїм родом, і цей зв'язок захищав людину, де б вона не була.

Сьогодні ми зробимо з вами ляльку «Пеленашку».

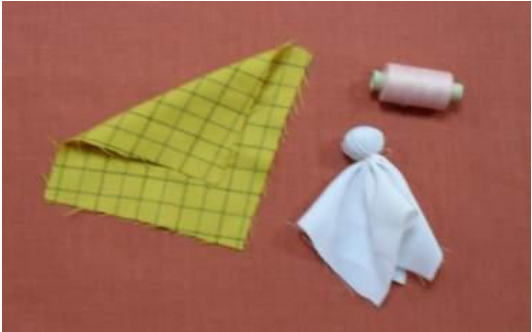
Після повторення Т.Б. при роботі з інструментами і тканинами, вчитель показує етапи виконання ляльки.

- **Закріплення нових знань**
- З чим пов'язано виготовлення ляльок?
- Чому так почитали ляльку і берегли?
- Чому народна лялька була безликою?
- Як називається лялька-оберіг, яку ви виготовили на цьому уроці?
- Чим вона вам сподобалася?

VI. Підсумки уроку

VII. Демонстрація кращих робіт.

VIII. Домашнє завдання.

№	Послідовність операцій	Зображення
	Беремо полотно розміром 25х25 см. Всередину кладемо , скручений в кружельце поролон, вату чи шмати тканини . Обмотуємо знизу , роблячи «голову».	
	Беремо полотно розміром 15х15 см. Згинаємо один кут . Робимо хустку .	
	Одягаємо хустку на голівку , обмотуємо знизу .	

Підгортаємо залишки| тканини|,
міцно| обмотуємо|, утворюємо|
постать|.

Загортаємо ляльку в клапоть -
простирадло|. Перев'язуємо її
стрічечкою|.

Лялька готова. Зовнішнім
виглядом| нагадує| немовля|. Від
цього| і назва| «Пеленашка»

